

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/19/2013
Identifikačné číslo spisu:	1106207691
Dátum vydania rozhodnutia:	15.01.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1106207691.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ Ing. I. Y., bývajúceho v C., 2/ Y. L., bývajúcej v X., 3/ I. T. bývajúcej v J., 4/ C. T., bývajúceho v J., proti žalovanej 1/ Slovenskej republike - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. 13, 2/ Slovenskej republike - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova 2, 3/ Slovenskej republike - Ministerstvo financií Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 5, 4/ Slovenskej republike - Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Mierova 19, o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 7 C 26/2006, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 13. decembra 2011 sp.zn. 5 Co 499/2011, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobcov o d m i e t a.
Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava I rozsudkom zo 7. júla 2011 č.k. 7 C26/2006-271 zamietol návrh na prerušenie konania a návrh vo veci samej, ktorým sa žalobcovia domáhali náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánov štátu podľa § 18 a nasl. zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánov štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len zákon. č. 58/1969 Zb.). Žalovanej nepriznal náhradu trov konania. K návrhu na prerušenie konania uviedol, že prebiehajúce konkurzné konanie nerieši otázku, ktorá by mala význam pre rozhodnutie v predmetnej veci. Uvedenému procesnému návrhu preto nevyhovelo. Vo veci samej vychádzal zo zistenia, že žalobcovia investovali svoje peňažné prostriedky do nebankových subjektov B.M.G. Investu, s.r.o., HORIZONTU SLOVAKIA, ocp., a.s., BDV Družstva a AWG, s.r.o., formou uzatvorenia zmlúv o pôžičke, o budúcej darovacej zmluve a dohôd o vrátení ďalšieho členského vkladu z BDV družstva, že žalobcovia si svoje zmluvné povinnosti splnili a že nebankové subjekty im vložené peňažné prostriedky nevrátili. S poukazom na čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 a ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a na príslušné ustanovenia zákona č. 248/1992 Zb. o investičných spoločnostiach a investičných fondoch a zákona č. 385/1999 Z.z. o kolektívnom investovaní v znení účinnom do 1. novembra 2000 dospel k záveru, že pri výkone štátneho dozoru nemala žalovaná - Ministerstvo financií SR kompetenciu zakázať uvedeným

nebankovým subjektom ich činnosť, lebo táto nevykazovala znaky činnosti podliehajúcej štátnemu dozoru podľa zákona o kolektívnom investovaní. Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo vnútra SR, včítane orgánov činných v trestnom konaní a Ministerstvo hospodárstva SR takúto kompetenciu zjavne ani nemali. Nečinnosť v tomto smere nemohla na strane žalovanej založiť nesprávny úradný postup ako jedného zo zákonných predpokladov vzniku jej zodpovednosti za škodu v zmysle § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. Kompetenciu zasiahnuť voči uvedeným subjektom nemala ani Národná banka Slovenskej republiky (ďalej len „NBS“), keďže ich podnikanie malo právny základ v Obchodnom zákonníku a teda bolo mimo rámca dozoru NBS. Žalobcom nevznikla žalovaná škoda ani v dôsledku nimi tvrdenej klamlivej reklamy nebankových subjektov. Okresný súd vychádzal ďalej z názoru, že žalobcom škoda nevznikla tým, že uzatvorili s nebankovými subjektmi uvedené právne úkony, ale nevrátením vložených peňažných prostriedkov, a to výlučne v dôsledku zlej finančnej situácie a zlého hospodárenia nebankových subjektov. Poukázal na to, že žalobcovia dobrovoľne, na základe individuálneho slobodného rozhodnutia vstúpili s uvedenými obchodnými spoločnosťami do súkromnoprávných záväzkových vzťahov a pokiaľ by štát do týchto vzťahov zasiahol, znamenalo by to neprípustný zásah do zmluvnej autonómie subjektov súkromného práva. Dospel preto k záveru, že nie sú splnené zákonné predpoklady zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 58/1969 Zb. a nie je daná ani jeho zodpovednosť v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) v spojení s § 420 OZ. K nevykonaniu dôkazov nad rámec účastníkmi konania navrhnutých okresný súd uviedol, že ich vykonanie nepovažuje za potrebné, lebo doposiaľ vykonané dôkazy postačujú na zistenie rozhodujúcich skutočností. Výrok o trovách konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 13. decembra 2011 sp.zn. 5 Co 499/2011 na odvolanie žalobcov rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že súd prvého stupňa vo veci riadne zistil skutkový stav veci, výsledky vykonaného dokazovania vyhodnotil správne a vec posúdil správne aj po právnej stránke. Jeho rozhodnutie preto považoval za vecne správne. V celom rozsahu sa stotožnil aj s odôvodnením napadnutého rozsudku. Obmedzil sa preto v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. len na konštatovanie jeho správnosti. K námietkam žalobcov uplatnených v odvolaní uviedol, že ich považuje za právne bezvýznamné, vzhľadom na skutkové zistenia urobené súdom prvého stupňa a z nich vyplývajúce právne závery vystihujúce podstatu veci.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podali včas dovolanie žalobcovia. Navrhli rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedli, že v konaní sa im závažným spôsobom odňala možnosť konať pred súdom z dôvodu absencie dostatočného odôvodnenia, najmä rozsudku odvolacieho súdu, ktorý sa vôbec nevyporiadal s ich argumentáciou uvedenou v odvolaní a z dôvodu, že súd prvého stupňa nevykonával nimi navrhnuté dôkazy. Poukázali na arbitrárny a formalistický prístup odvolacieho súdu k ich odvolaniu. Nesúhlasili so záverom súdov oboch stupňov, že extenzívny výklad relevantných zákonných povinností žalovaných nie je v danej veci možný. Podľa ich názoru nie je v právnom štáte prípustné, aby sa orgán verejnej moci zbavil zodpovednosti dohľadu s poukazom na skutočnosť, že určitá činnosť, resp. pôsobenie určitého subjektu nenapĺňajú formálne náležitosti zákonom predvídanej činnosti, resp. pôsobenia v danom sektore. Vytýkali súdom nižšieho stupňa, že neprihliadli na vecnú stránku činnosti nebankových subjektov a jej obsahový zásah do finančného a bankového sektora. V danej veci neobstojí ani argument o nemožnosti štátu zasahovať do zmluvných vzťahov súkromnoprávnej povahy. V tomto smere súdy prehliadli, že v prípade nebankových subjektov nejde o vzťah jedného klienta, ale o hromadné investovanie veľkého množstva súkromných subjektov. Zúženie vnímania rozsahu kauzy na jednotlivcov vyústilo i k odmietnutiu vykonania žalobcami navrhnutých dôležitých dôkazov, najmä tých, ktoré ležia mimo sféry ich dosahu. Odvolací súd a tiež okresný súd preto nesprávne dospeli k záveru, že nie je daná zodpovednosť štátu za škodu, ktorá žalobcom vznikla investovaním peňažných prostriedkov do uvedených spoločností.

Žalovaná, v mene ktorej koná Ministerstvo hospodárstva SR, v odpovedi k dovolaniu uviedla, že považuje dovolanie žalobcov za nedôvodné. Krajský súd a tiež okresný súd vo veci správne rozhodli. Navrhla preto dovolanie žalobcov zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal účastník konania, skúmal predovšetkým jeho prípustnosť. Dospel pritom k záveru, že dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V preskúmvanej veci žalobcovia napadli dovoláním rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (§ 219 O.s.p.).

Podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 238 ods. 2 a ods. 3 O.s.p.

Rozhodnutiu odvolacieho súdu nepredchádzalo rozhodnutie dovolacieho súdu obsahujúce právny názor v tejto veci. Dovolanie podľa § 238 ods. 2 O.s.p. preto neprichádza do úvahy. Nejedná sa ani o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu a ani nešlo o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a ods. 4 O.s.p.. Dovolanie nie je preto prípustné ani podľa § 238 ods. 3 O.s.p.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v ustanovení § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v prejednávanej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodutej alebo už prv začatého konania, prípad nepodania návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania nesprávne obsadeným súdom).

Vady uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolatelia nenamietali a ani v konaní nevyšli najavo. S prihliadnutím na obsah dovolania dovolací súd sa osobitne zamerail na to, či v danom prípade postupom súdu prvého stupňa alebo odvolacieho súdu nebola dovolateľom odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom vylúčil účastníka konania z realizácie jeho procesných práv, ktoré mu právny poriadok priznáva. Z hľadiska posúdenia existencie tejto vady ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je ňou skutočne postihnuté.

Podľa názoru dovolacieho súdu v posudzovanej veci konanie pred odvolacím súdom nebolo takouto vadou postihnuté.

Pokiaľ žalobcovia v dovolaní namietali, že súdy odmietli vykonať nimi navrhnuté dôležité dôkazy, najmä tie, ktoré ležia mimo sféry ich dosahu, treba uviesť, že súd

pri vykonávaní dokazovania nie je viazaný návrhmi účastníkov konania a nemá povinnosť všetky navrhnuté dôkazy vykonať. Nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov nie je vadou spôsobujúcou účastníkovi odňatie možnosti konať pred súdom (porovnaj R 37/1993), pretože v zmysle ustanovenia § 120 ods. 1 veta druhá O.s.p. je vecou súdu, aby rozhodol, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná. Toto oprávnenie súdu sa neviaže na návrhy účastníka konania. Napokon, okresný súd v rozsudku zdôvodnil, prečo vykonanie ďalších dôkazov nepovažoval za potrebné.

K tvrdeniu dovolateľov, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, lebo odvolací súd sa v odôvodnení rozsudku nevyporiadal s ich argumentáciou a teda, že odvolací súd nedal odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, ktoré podľa dovolateľov súvisia s predmetom sporu, treba uviesť, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV. ÚS 115/03 z 3. júla 2003). Dovolací súd považuje za potrebné v tejto súvislosti upozorniť aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. ÚS 78/05 zo 16. marca 2005, podľa ktorého: „Súčasťou základného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je právo na odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní“. Naostatok nemožno opomenúť ani ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Tá je podmienená stotožnením sa so skutkovými aj právnymi dôvodmi rozhodnutia prvostupňového súdu v plnom rozsahu. V takomto prípade je postačujúce v odôvodnení skonštatovať správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí.

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia podrobne uviedol, ako súd prvého stupňa rozhodol vo veci samej, aké skutkové závery vyvodil z výsledkov vykonaného dokazovania a ako vec právne posúdil. Opísal, čo bolo obsahom odvolania žalobcov a ako navrhla o ich odvolaní rozhodnúť žalovaná. V súlade s ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa a v podrobnostiach odkázal na dôvody jeho rozsudku. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, prečo sa nevyjadril k jednotlivým námietkam žalobcov uplatneným v odvolaní (hodnotil ich ako právne nevýznamné). Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel preto k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a aj odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu ako celok s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nemožno považovať to, že súdy nižších stupňov neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv žalobcov.

So zreteľom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že dovolanie žalobcov smerovalo proti takému

rozsudku odvolacieho súdu, proti ktorému prípustné nie je (§ 238 ods. 2 a 3 O.s.p.) a keďže neboli zistené ani dôvody prípustnosti uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky ich dovolanie ako neprípustné odmietol (§ 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p.) bez toho, aby mohla byť preskúmaná vecná správnosť rozhodnutia krajského súdu.

Žalovaná mala v dovolacom konaní úspech, preto jej patrí právo na náhradu trov konania proti žalobcom, ktorí úspech nemali (§ 243b od. 5 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalovanej v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, preto jej neboli priznané.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.